

[Helge Madsen.]

til rigsdagen i forhold til regeringen, og denne tendens i grundloven, som kommer frem i adskillige af paragrafferne, har vi understøttet så stærkt som muligt ud fra den betragtning, jeg her har fremført. Der har endda været røster fremme om, at rigsdagens indflydelse i forhold til regeringen er blevet for stor. Jeg deler ikke denne opfattelse, men erkender, at rigsdagens øgede indflydelse skærper kravene til valgloven. Jeg finder, at rigsdagens øgede indflydelse er berettiget, når denne rigsdag er et nøje udtryk for anskuelserne i befolkningen, idet befolkningens indflydelse på, hvordan der skal styres her i landet, derved bliver større.

Vi ser derfor med megen skepsis på, hvad også den højtærede minister gav udtryk for, at man ønsker at stramme betingelserne for andel i tillægsmandaterne. Vi finder tværtimod, at den ny placering af rigsdagen i vor forfatning gør det ønskeligt endnu nøjerere end hidtil at lade rigsdagen afspejle befolkningens forskellige anskuelser. Vi ønsker at knytte forbindelsen mellem rigsdag og befolkning så tæt som muligt og må vende os mod forslag, som kan bewirke, at rigsdagen i større eller mindre grad isoleres fra befolkningen. Det må ikke kunne siges om de bestående partier herinde: nu hygger de sig og lukker de nye bevægelser ude.

De skærpede bestemmelser og betingelser i § 43, både bestemmelsen om de 60 000 vælgere og bestemmelsen om, at man i hvert af områderne skal have gennemsnittet for et kredsmandat, medens man nu ikke har nogen talbegrænsning og kun i eet område skal have gennemsnittet for samtlige mandater, vil kunne karakteriseres som en sådan afstandtagen fra nye bevægelser. Jeg finder ikke, at rigsdagen kan være tjent med det, og heller ikke at disse skærper er nødvendiggjort af kravet om at tilpasse valgloven til grundlovsforslagets bestemmelser, og vi må afgjort modsætte os gennemførelsen af disse skærper.

Inden jeg forlader § 43, vil det være rigtigt at gøre opmærksom på, at den ændring af stk. 3, som har været nævnt af flere af de foregående ærede ordførere, betyder, at den nuværende valglovs absolute garanti mod overrepræsentation slettes. Nu er det muligt, at ændringen kun er teoretisk og ikke kommer til at virke i praksis,

men det er alligevel en imødekommenhed overfor de store partier, som kan blive af betydning, og vi ønsker denne mulighed for overrepræsentation nærmere vurderet ved opgørelsen af endnu flere valg end det 1950-valg, som beregningen iøvrigt væsentligt er baseret på. Under behandlingen af valgloven i 1948, som i høj grad netop drejede sig om dette spørgsmål, foretog man således beregningen ud fra 10 valg for at være så sikker som muligt på dette punkt. Jeg peger på, at denne ændring af stk. 3, som er en imødekommenhed overfor de store partier, navnlig virker grelt på baggrund af de skærpede krav til de små partier i stk. 1.

Vi har i valglovskommissionens betænkning anført vort principielle krav om, at hele landet skal være een valgkreds, således at enhver vælger får mulighed for at give sin stemme til den kandidat, han har mest tillid til, uanset hvor i landet denne er opstillet. Opfattelsen af hele landet som een valgkreds er forsåvidt anerkendt i valgloven, som opgørelsen af partiernes mandatal finder sted ud fra deres styrke over hele landet. Der er således, kan man sige, blot tale om at udstrække betragtningen til også at omfatte vælgernes ret til at vælge mellem samtlige kandidater.

Jeg erkender, at skal dette formuleres i en valglov — og det har jeg forsåvidt gjort i et udkast, jeg lavede så langt tilbage som i 1945 —, vil det betyde, at den nuværende valglovs og det foreliggende lovforslags bestemmelse om landets inddeling i de 3 områder og kredsmandaternes og tillægsmandaternes fordeling på amtsråds kredse må opgives, og jeg erkender også, at en sådan reform falder udenfor valglovskommissionens snævre område. Jeg har fremsat disse bemærkninger om landet som een valgkreds for at understrege, at vi tager afstand fra de betragtninger, som går ud på at skærpe adgangen til repræsentation på rigsdagen. Vi finder således, at hvis f. eks. et parti som dansk samling ved valget til efteråret opnår så mange stemmer landet over, som der i gennemsnit går pr. mandat, bør dets anskuelser også repræsenteres på rigsdagen. Den højtærede minister nævnte, at disse nye, indskrænkende bestemmelser ikke ville gøre det sværere for den enkelte at blive valgt, at de f. eks. ikke ville have hindret Christmas Møllers valg i 1947, og det er rigtigt. Da Christmas